

LOKAALI

Työpajapäivän keskustelujen yhteenvedo

Kauhava 23.8.2019

Aihe 1.

Digitalisaation edistäminen

- internetyhteyksien vahvistaminen, maaseudun yhteydet ensin kuntoon - yhteydet pätkii ja toimii vain joihinkin aikoihin. Myöskään puhelinverkot eivät toimi kunnolla joka paikassa, katvealueita
- etätyömahdollisuudet: vaikka olisikin mahdollista, työkuulttuuri ei täysin mahdollista etätyötä, paljon pienipalkkaista ns sellaista työtä, jota ei voi tehdä etänä (metalli, kauppa, sosiaali, kaupunkien palkkalistoilla olevat)
- asenteet vajavaisia etätyön tekemiseen (luottamus työntekijöihin)
- etätyön tekijä ja työt ei aina kohtaa
- digitaitojen kehittäminen; digitalisaation kynnykset: esim pankkipalvelut, monimutkainen systeemi, jos ei itse ole kykenevä hoitamaan asioitaan verkossa
- sote asioiden hoito digitaalisesti voi myös olla haastava
- digitalisaatio on jo ottanut isoja harppauksia eri osa-alueilla (lypsyrobotit, rehujen jako, yms.)
- se on moniulotteinen ja haasteellinen kysymys, koska ihmisiä paljon nettiulottuvuuden ulkopuolella, ainakin vielä 20 vuotta. Periferia-alue, eikä suurin osa yli 65-vuotiaista omista älykännykkää, kannattaako pistää paukkuja tähän välillä koska eivät edes mene älylaitteiden käyttöön, eivät ymmärrä tietokoneista mitään
- tuntuu oudolta, että koko maailma on yhtäkkiä täynnä kaikkea digitalisaatiota, ilman koulutusta osattava, ilman valokuitua ei toivoakaan, vaatii nopeat yhteydet, pitäisi olla etätyömahdollisuus, montaa työtä voidaan tehdä muualtakin kuin Hesasta käsin ja silti sitä tehdään vain sieltä.
- On paljon muitakin kuin ikäihmiset jotka eivät osaa käyttää digilaitteita, tarvitaan digikummi, vanhuksetkin osaavat käyttää, kun on joku henkilö on tukena sen käyttämisessä tai jolta saa apua kun mokaa
- kaikilla ei ole tokikaan sellaista kummihenkilöä, taajamien ulkopuolella yli 30 asuu yksin, ei naapureita, ei autoa, kotihoidon varassa osa, ratkaisuja mietitään yhteistyössä, vapaaehtois-kouluttajia ei saa maaseudulle
- skypen kautta olisiko mahdollista saada kouluttajaa, tähän saa kyllä apua, digi ei pääse perille joka paikkaan edes Uudellamaalla ja aika iso osa eivät edes halua huolimatta siitä että olisi joku henkilö joka voisi tukea
- pitäisi keksiä keinoja, miten palvellaan niitä henkilöitä jotka eivät halua digiaikaan seurata, asianhoitaja voisi olla ratkaisu tällaiselle henkilölle eli hän hoitaisi kaikki nämä digiasiat netissä ajanvaraukset ym.
- Toisten puolesta asiointi on tehty tarpeettoman hankalaksi, pitäisi olla jokin kanava toimia valtuuttamalla ja voisi netissä toimia sähköisesti toisen puolesta. Pankkitunnukset oltava joka tapauksessa, luotava tähän jokin selkeä ja helpompi ratkaisu.
- Hämeenlinnan kaupunki on lähtenyt kehittämään digitaalista palvelualustaa, jossa ikäihmiset saadaan kotihoidon kautta mukaan, siihen kootaan kaikki kotipalveluja tuottavat yritykset, yhdistykset joilla on erilaista toimintaa, sieltä voi löytyä vapaaehtoisia auttamaan, ja julkiset palvelut kuuluvat tähän.
- Ruralia on rakentanut joustotyökeskusta, jossa on talo (yritystalo nimellä) - sinne on rakennettu nettiyhteydet ja siellä voi tehdä työtä. Sinne on tullut esim. työterveyspiste ja muuta helpottavaa haja-asutuspalvelua.

- Lähipalvelut kaikille palveluverkon kautta.
- Lieksa hyvä esimerkki, koululla on monipalvelukirjasto, jossa on kelan piste, työkkärin piste, voisiko siellä olla henkilö joka hoitaisi ikäihmisten asioita.
- Tanskan mallissa, yli 90% saavuttaa jo sähköiset palvelut: he ovat rakentaneet keskuksia, jossa voidaan kylissä saavuttaa nämä palvelut (maaseudun palvelukeskus) ja siellä autetaan, asiointikuljetuksilla voidaan kulkea näihin. Kaikki eivät halua apua, mutta keskus voisi olla sosiaalinen asia aluksi, jonka kautta voidaan tuoda vähitellen sähköistä palveluasiointia tutuksi ja käyttöön.
- Monipalvelupisteet. Digiopas, joka voi hoitaa tai digipalvelu kuten kotihoitokin ja mitä tällainen tulee mahdollistamaan tulevaisuudessa, sitä on vaikea vielä nähdä, tulevat sen myötä kun tällainen on saatu käyttöön.
- nuorten NY-yritysten hyödyntäminen, vr-työpaja, nuoret vetureina,
- nuoret kouluttamaan ikäihmisiä digitaadoissa, nuori paikalla kirjastossa ohjaamassa
- erilaisia hankkeita paljon, P-Karjalassaa vertaisohjaustukea digitalisaatiossa
- hypetys päällä, pitäisi saada pois, koska tavallinen työkalu. Digitalisaatio ei ole eri maailmasta tulevaa asiaa
- mukaan sivistyksellinen elementti, ihmiselle itselleen arvio, mitä tarvitsee ja mitä ei, sitä kautta lisäämistä
- Jyväskylän maaseutukylillä ikäihmisille kokeiltu tabletteja, olisi ihmisiä arvostava ratkaisu, jos saisi tabletit, tarvitaan välineitä, muuten ei tapahdu
- koululaisten välineet saadaan käyttöön, on saatu konkreettista tuntumaa
- vaatii alkuvaiheessa kotiin työntekijän, joka perehdyttää
- Kainuussa maakuntakokeilu, lukio pyörinyt jo silloin digimaailmassa
- kylälle pitäisi saada valokuituverkko, kylät itse tekemään töitä
- ammatti-ihmisten puute, koska kouluja lakkautettu
- pitäisi puhua digitaalisesta transformaatiosta, sen kehittäminen pitäisi olla oikea nimi
- digi tv kaikilla käytössä, periaatteessa tietokone
- miksi palveluja ei oteta käyttöön, kamera mukana ja saadaan skype-yhteys
- tuttujen laitteiden äärelle, se on keino saada vanhatkin palvelujen ääreen helposti
- teknologia mahdollistaa kaikkea, taustalla pitäisi olla palvelut
- rakentamaan pystytään helposti, mutta onko sairaanhoitaja käytettävissä... palvelut pitäisi digitalisoida
- taidot ja tiedot puutteellisia kansalaisten kesken, motivaatio näyttäisi olevan olemassa
- josko keskityttäisiin yritysten digiosaamiseen, ja sitä kautta voisi tulla palveluja, markkinointikin pelaisi yritysten kautta
- digitalisaation tilalle suomenkielinen sana
- digivälinein mummojen ja pappojen elämää youtubemaailmaan. Tarinapajoja
- Vähän aikaa sitten paikallisen Elyn tilaisuudessa käytiin hankkeita läpi: Kauhavan ja Lapuan alueella vain 20% talouksista tulee kuitu. Tarvittaisiin tukea kuidun rakentamiseen myös Itä-Suomen ulkopuolelle. Paljon kuitenkin ihmisiä, joita tekevät tietotyötä.
- Digitaalitojen lisäämistä auttaa kun tuki on lähellä. Esim. digituutoreita kylillä. Voivat soittaa ja kutsua kylään henkilön omalta kylältä. Kädestä pitäen neuvomista. Lähituki tärkeää.
- Kylätoille mahdollista järjestää digitutorointia vaikka pari kertaa viikossa, tai sitten mennään kotiin. Kylästä riippuen.
- Aiemmin tarvittiin tukea koneiden hankkimiseen, mutta nyt pääpaino palvelujen saamiseksi. Tarvitaan silti myös paljon käytännön apua siihen, miten palveluja, ohjelmia ja koneita käytetään.
- Asenteellisuutta digitaalisuutta ja välineitä kohtaan. "Emmä tartte" -asenne. Vaikka tukea

saatavissa, asenne voi vaikuttaa avun vastaanottamiseen.

- Helppokäyttöisyydestä on erilaisia näkemyksiä riippuen siitä keltä kysytään. Taidot ovat niin vaihtelevat.

- Mitä paikasta irtaantuminen mahdollistaa? Äänekoskella etätyöhubit, jotka sopisivat kylätaloihin, jossa olisi hyvät yhteydet, myös sosiaalinen puoli olisi huomioitu. Helpottaisi mm. paluumuuttoa maalle.

- Kylätaloilla eri alan toimijoita > heimon muodostuminen: mä autan sua tässä, auta sä mua tässä. Jaetaan osaamista, kokemusta ja tietoa. Etätyöyhteisö, ettei vain tehdä yksin kotona. Kylätalot voivat tarjota ”työtiimin”, vaikka kaikki eivät siellä tekisikään työtä, saati samaa työtä.

- Toisaalta välillä kotiin mennään pakoon tekemään etätöitä siksi, että ei aina jaksata tavata muita...

- Saaressa asuvat kyläläiset > miten digitalisaatio ja palvelut voi sovittaa yhteen, kun ei esim. postitoimipaikkaa ole. Ongelma!

- Smartpostit kylille > toisivat liikennettä kylätalolle. Mutta onko varaa tähän kyläyhdistyksillä, muilla vastaavilla toimijoilla? Miten se maksaisi itsensä takaisin?

- Tahto-kysymys: halutaanko maaseutu ja kylät pitää asutettuina. Olisiko yhteiskunnallinen velvollisuus maksaa tällaisia palveluja kylille.

- Kylätalot ongelmallisia: pitäisikö niiden aina olla avoinna erilaisille palveluille? Tarvittaisiin jokin lukitussysteemi. Sähkölukitus. Muu digitaalinen palvelu.

- Ihmisille tulee tuoda esille konkreettiset hyödyt joita digitaalisuus tuo. Se helpottaisi myös asenteita. Esimerkeillä saataisiin palvelut ja mahdollisuudet paremmin esiin.

- Nopea verkko, lähituki, myönteinen asenne. Yhteydet ja koulutukset kuntoon. Lähitukiverkosto.

- Poliittista päätäntää tarvitaan mm. kuituverkkojen lisäämiseksi. Valtion toimesta, mielusti ilmaiseksi :)

- Rauma: Ylisenpään kylärinki, jolla vanha kansakoulu monitoimikeskuksena: kuntosali, nuorisotila, verkkoyhteydet jne.. Vapaaehtoiset pitävät auki.

- Jokaiseen kylään ei riitä aktiivisia ihmisiä. Myös kylien etäisyydet vaikuttavat.

- Kuitua, koulutusta ja lähitukea kaikille!

- Koulutus = tutkintoon johtavaa koulutusta, jonka voit käydä verkon kautta.

- Digitukeen voisi valjastaa koululaisia. Tukea tarvitsevat eivät ole aina vanhuksia > myös nuorilla on ongelmia esim. ohjelmien ja palvelujen käytössä.

- Tuki pitäisi olla mahdollista saada melkeinpä vuorokaudenajasta riippuen. Onko mahdollista?

- Ei ymmärretä mihin digitaalisuutta voi hyödyntää. Nuoret voi tippua, koska jättäytyvät pois somesta. Lomakkeiden täyttö haastavaa.

- ennen kuin mitään voi kehittää, niin verkot pitää saada kuntoon ja valokaapelit pitäisi vetää, mutta teleoperaattorit joskus kieltäytyvät vetämään valokuituja. Esim. Saksassa operaattorit pakotetaan vetämään kaapelit.

Jorosen kunnan maininta alustuksessa oli hyvä.

- Mustia lätkiä oli Outokummun alueella ja ne olivat valokaapelin esteenä. Tuen saaminen on riippuvainen mustista lätkestä.

- Silloin kun Sonera veti valokaapelia, niin kotitaloudet eivät halunneet tulla mukaan. Jokainen maalla asuva on investoinut tosi paljon valokaapeliin ja teknologian kehtyksen säilymiseen. Joron kylässä esim. vedetty oma valokaapeli. Onko yksityisten ihmisten vastuulla valokaapelitys.

- Jorosissa kävi niin, että keväällä ei vielä löytynyt tarpeeksi valokaapeliin liittyjiä. Pitäisi ker-

toa kyläläisille, että tämä olisi tosi tärkeää. Vaatii maaseudun asukkaiden omaa aktiivisuutta. Jorosen kylässä esim. aktiivisuus näkyi.

- Kokeiluna oli valokaapelin käyttöönotto. Ennen sitä operaattori ei olisi suostunut valokaapelin vetämiseen. Rahalla lopulta saatiin valokaapelin vedettyä.

- Tämä on Suomen yhteinen asia, eikä sen pitäisi olla vain kyläläisten taistelunaihe. Rahaa pitäisi varata kunnan tai valtion tasolla tälle asialle. Pitäisi tehdä valmis suunnitelma ja myydä sitä ideaa tai asiaa vasta sitten, sillä kyläläiset eivät itse asiasta välttämättä tiedä

- Vanhemmalle väelle pitäisi iskostaa, että tämä uusi rakennettava verkko on meidän lasten tulevaisuus. Vaikka me emme siitä pääsisi nauttimaan, niin meidän lapsille se on eilinehto.

- Maaseudulle olisi mahtava mahdollisuus pystyä tehdä enemmän etätöitä. Antaa virastojen olla missä ovat, mutta ihmiset saisivat tehdä töitä ja asua missä lystää. Johtamisjärjestelmän ja organisointiin panostamista, niin se onnistuu

- Joinakin aikoina koneet ja netti hidastuu nuorten tullessa kotiin. 5g tekniikan kehittäminen on tosi tärkeää. se menee ihan normaaliin verkkoon. Valokuitu on tarpeellinen, mutta keskustelua on jo käyty tarpeeksi.

- Etätöiden kehittyminen ja ymmärrys on kestänyt tosi kauan. kylillä pitäisi huolehtia erikäisten teknologian käytön taidoista. Esim. yhteisiä sovittuja tiloja, joissa olisi nettiyhteys ja saisi käyttää omaa konetta. Vanhemmille ihmisille se olisi hyödyksi.

- Laissa on mainittu että kaikille pitää taata puhelinyhteys. Saksassa on huomattu että se on eilinehto. Onko Suomen laki muuttunut? Esim. hätätilanteissa pitää saada puhelinyhteys.

- Pidin lankaliittymään pitkään, sillä luulin sen olevan varmin, mutta se ei taida ollakaan.

- Verkkoyhteys ei ole vain eilinehto vaan myös mahdollisuus. Oli todella mielenkiintoista että kylätalot voisivat olla etätöypisteitä. Kylätaloilla pitäisi siis olla valokaapeli

- Loisi myös opiskelulle uudet puitteet. Verkkoyhteys olisi nuorille tärkeä, jotta he voisivat tehdä koulutöitä myös kotoa käsin. Antaa tasavertaiset mahdollisuudet kaikille opiskelijoille.

- oma kokemus: asuin kylässä ja homma toimi etänä kansainvälisissä työtehtävissä. Asenteesta kiinni, jos haluaa asua maalla, tekniikka kyllä mahdollistaa asumisen ja työn tekemisen.

- Paljon tullut maalle mm. lapsiperheitä asumaan, jotka tekevät etätöitä. Lapsiperheet haluavat laajakaistan ja digiyhteyden lisäksi erityisesti KOULUN ja tietyt palvelut. Koulussakin opetus olisi mahdollista etänä, esim. ranskan kielen opetus toisesta koulusta.

- kun pariskunta muuttaa maalle, tarvitaan molemmille työpaikka. Etänä voisi onnistua, kun paikkasidonnaisuutta töissä

- etätöiden tekemisessä vielä asenneongelmaa, työntekijään ei luoteta, kun ei näe, ei ole toimistolla. Haastaa johtajaa ja johtajuutta, henkilöstöjohtaminenkin vaatii asennemuutosta. etätö on nykypäivän normaalia arkea.

- julkisella puolella tuntuu enemmän olevan vanhaa ajattelua, että pomon pitää olla lähellä

- langattomat yhteydet eivät vielä toimi, yhteydet pätkevät edelleen. se ei mahdollista etätöiden tekemistä.

- digitaitojen opetusta lisättävä. pitäisi opettaa käyttäjiä ja myös palveluntarjoajia. Erilaiset digihankkeet kouluille ja eri ikäryhmille, ”mörkö” ja ennakkoluulot poistettava.

- digipalvelujen tuotteistamista lisättävä

- digiviikko kouluissa, kyläyhdistysten ja koulujen yhteistyö

- pienet projektit kylillä, viestinnän korostaminen, omat saavutukset esille

- maaseudun innovaatiot, kylähullut, puskaradio, kokeilukulttuuri

- lehti-ilmoittelun kohdentaminen, tiedottaminen iäkkäille kyläläisille: ”lentolehtiset”

- Paikasta irtautuminen mahdollistaa etäoppimisen, etämatkustelun, etäkokoukset, etätöskentelyn. Virtuaalimatkustaminen vanhusten ja vammaisten virkistytymiseen.

- Verkkokoulutus ja harrastaminen tehokkaiden nettiyhteyksien kautta mahdolliseksi.
- Liikuntaryhmiä kylällä sekä etänä että ohjaajan opastuksella. Elämyksiä ja vaihtelua hiljaiseen elämään kylällä. Lämmitettävät kokoontumistilat!
- Sidosryhmäyhteistyö, kokemusten ja esimerkin kautta toimimaan. Täytyy olla rohkeutta alkaa tekemään!
- Digivertaisten kokemuksia, digikasvaminen, digiammatit, digineuvoja kouluttamaan kyläaktiiveja. Yhteen ammattiin voi sisältyä monta muutakin ammattia.
- Valokuituverkon ja digitaalipalvelujen saatavuus oltava tasa-arvokysymys. Nettiyhteydet on oltava myös kohtuuhintaisia.
- Kunnan tehtävä hoitaa valokuitu kaikille
- Etätyöpiste keskeiselle paikalle jota kaikki voi käyttää
- Automaattimyymäläpalvelu kyliin
- Kotisairaanhoido ja kotilääkäritoimintapalvelu kyliin
- Maaseudun innovaatiot syntyvät reuna-alueilla koska ne toimivat ketterästi. Maaseutu jää usein paitsioon digitalisaatiosta koska innovaatioiden oletetaan tulevan kaupungeista. Maaseudulla kuitenkin digitalisaatioon edellytykset ovat kunnossa tehokkaiden yhteyksien vuoksi.
- Onko tilanteelle tehtävissä jotain vai onko tilanne "so what". Mieleen tuli nuorten tarjoamat palvelut (4H yrittäjyys) jotka olisivat mahdollisesti tilattavissa sovelluksella. Tai esim. yrittäjyydessä voisiko digitalisaatio madaltaa kynnystä palvelujen tilaajan ja tarjoajan välillä.
- Kylässä tavoittaa whatsapp-ryhmä joka kirvoittaa keskustelua myös niiltä jotka eivät muuten osallistu.
- Samalla tavalla matalankynnyksen periaatteella toimii facebook. Samanlaiset kanavat voisivat toimia myös työtarjousten, avunpyyntöihin, kuljetus avun tarjoukseen, yhteiskyydin kyselyyn.
- Yhteisten kanavien kautta madaltuu myös kasvokkain tapaamisen kynnys. Vaikka digitalisaatiota kohti mennään, on tunnistettava myös se pullankaula, että kaikilla ei ole digivälineitä vaan tarvitaan myös perinteisiä ilmoitustauluja jne.
- Osaaminen voi olla ongelma ja tähän voi olla ratkaisuna ns. digikummit, jotka levittävät osaamista. Tämä hoituu luonnostaan hoitokodeissa. Sivukylillä ongelmaa, olisiko ratkaisuna kyläkohtainen digikummi.
- Monella läheiset apuna digitaitojen opettelussa. Voisiko ratkaisuna olla myös nuoret, jotka toimisivat digikummeina myös sukusiiteiden ulkopuolelle (4H-yrittäjyys). Aika ajaa niin nopeasti ohi, että diginatiivit ovat ehkä ainut ratkaisu tietoisuuden levittämiseen.
- Digitalisaation levityksessä tulee muistaa myös kylätalojen mahdollisuudet. Yhteisöllisyys säilyy ja voimistuu whatsapp kanavien kautta. On keskusteltu somekanavien käytöstä, osaamisen kehittymisestä ja yhteisöllisyydestä. Onko digitalisaatio askel yhteisöllisyyteen, vai erottautumiseen. Onko somekanava portti yhteisöllisyyteen vai erottava tekijä. Voisiko whatsapp ryhmän viedä seuraavalle tasolle, esim. virtuaalikokouksiin. Mikä on tulevaisuus. Helpous whatsapp ryhmissä, toimivat yhteydet, yhteisöllisyys, otetaan uusia välineitä/sovelluksia käyttöön ja kokeillaan.
- Whatsappryhmien helppous, yhteisöllisyys ja käyttöönotto
- mahdollisuudet on, markkinointi puuttuu, asenne ja infra ratkaisevat

Aihe 2.

Maaseudun liikenne- ja kuljetusratkaisut

- kunnissa säästetään esim koulukuljetuksista, jolloin lasten odotusaika joskus kohtuuttoman pitkä
- Autoja kyllä liikkuu tiellä, jotenkin väki pitäisi saada samaan autoon -> tieto, aikataulutus
- Naapuriapua voisi lisätä yhteisten kuljetusten merkeissä
- Liikenteen digitalisaatio vielä hakee paikkaansa
- Kimppakyydit voivat vääristää kilpailua, osuuskuntatoiminta voisi olla yksi ratkaisu (yhteisen auton hankinta). Iso kulttuurinen muutos vielä
- Ylöjärven kurussa kaikki voivat tilata auton palvelubussin tai sotetaksin kyytisovelluksella
- Matka maksetaan appin kautta
- Oman itsenäisyyden söilyttäminen, pitää päästä liikkumaan
- Voidaanko vähentää liikkumisen tarvetta?
- Kuka tahansa voisi tarjota kuljetuspalvelua, esim. Ostosten kuljettaminen, sovelluksen kautta voisi ilmoittaa menoistaan, ja joku voisi ilmoittautua kyytiin
- Kimppakyytien järjestäminen osoittautunut heikoksi lenkiksi, sitoutuminen on heikkoa
- Kylätasolla ei toimi, koska ei olla totuttu ajatukseen. Ajan myötä tulee lisääntymään, koska nuoret ovat valmiimpia.
- Kimppakyydistä ei verottaja tykkää. Pitäisi olla verotuksellinen keino; yksin kulkiessa vähemmän korvausta, monta kyydissä ja enemmän korvausta. Valtion tulisi kannustaa yhteisöllisyyteen. Yksityisautoilu edelleen liian halpaa
- Yhteiskäyttöauto kylämaisemaan, voisiko se toimia
- Kyläyhteisöjen yhteisöllisten palveluiden kehittäminen, jakamistalous käyttöön kylille
- Kyläkauppias keräisi ostoslistoja, yhtenä päivänä, kerta kierroksella jaetaan talouksiin, tätä voisi kehittää. Alavudella käytössä, mutta se ei liiketaloudellisesti kannaa
- Ei edes seinäjoella saa tilattua ruokaa kotiin
- Jenkeissä ollaan astetta pidemmällä, siellä on arkipäivää
- Nuoria hyödyttäisi app (volt?), Vanhat eivät käytä
- Yhteiset kyydit: samalla kuljetuksella lapset, vanhukset ja rahat? Tällaisia asioita selvitetty.
- Onko liikenneratkaisu se, ettei liikuta. Siinä ratkaisuna nopea kuitu.
- Kylä, johon oli tehty peukalokyytipaikka. Jos menet siihen, joku voi ottaa sinut kyytiin, jos matka samaan suuntaan > ei digitalisaatiota, mutta ideaa. Tähän voi yhdistää digitalisaation, ja onkin koitettu, mutta onko ottanut tuulta alleen (yhteiskyyditykset)?
- Yhteiskyyditykset myös asennejuttu. Nuoret voisivat ottaa tällaisen nopeammin käyttöön?
- Raitiovaunuliikenne/kiskobussi, koko suomen kattava. Onko realismia?
- Organisaatioiden välinen yhteistyö: ottaisiko esim. Jalkautuvia terveyspalveluja tuottava organisaatiota kyytiin rahtia, joka olisi menossa samalle kylälle/suunnalle.
- Kuljetusyrietykset voisivat miettiä tähän globaalisti ja taloudellisuusnäkövinkkelistä ratkaisuja. Mutta onko tähän halua/tahtoa, vai onko muutosvastarintaa tällaiseen organisaatioiden väliseen yhteistyöhön. Kokeilutkin meinaavat olla hankalia.
- Kuntaorganisaatio: voiko laboratorionäytteitä ja kouluruokaa kuljettaa samassa organisaatiossa? Kaikkea ei voi "parittaa", vastuu- yms. kysymykset.
- Ruoantilaus kotiin
- Kylätalot, voisiko niillä olla vaikka yksi vuokrattava auto, jolla pääsisi kuntakeskukseen. Tai sähköpyörä, jota lainata?
- Etäyhteyksien hyödyntäminen, jotta kuljettaminen vähenee. Kuljetusten yhdistäminen.

- Kirjastoautot: mitä toimintoja siellä on ekstrana? Ollut palveluja, jotka ovat nyt vähentyneet.
- Ruotsin osuuskuntamalli: kierrettiin kylillä, poimittiin porukka kyytiin ja menttiin kyläkeskukseen. Ruotsissa tätä tuettu myös valtion taholta.
- Etäyhteyksien ja yhteiskuljetusten kautta liikenteen tarve pienemmäksi. Me esim. ruvettiin käyttämään whatsapp-ryhmää, jonka avulla voidaan sopia yhteiskyytejä kylillä. Taksejakin on tosin käytetty, ja koulukyytejä voi hyödyntää. Yhteistä kuljetusta pitäisi pystyä hyödyntämään. Kuntien välillä kuljetus ei onnistu, joten opiskelijat toisella asteella eivät pääse välttämättä koulukyydillä kouluun.
- Whatsapp-ryhmiä perustetaan joka kylälle ja sitä hyödynnetään esim. harrastuskuljetuksiin. Kylillä kuljetaan yhdessä paljon enemmän kuin mitä kaupungissa voisi kulkea.
- Yhteiskunnan maksamia palveluja on paljon, mutta ne eivät tiedä toisistaan. Takseja kulki vaikka kuinka paljon ja kaikkiin takseihin meni vain yksi henkilö. Kelalla yhteiskuljetusten yhdistäminen on hankala ja tosi kankea. Kulkeminen on maaseudulla tehty kortittomalle hankalaksi, mutta digitalisaatio auttaa asiassa.
- Kunnilla on tehty paikallisliikennettä helpommaksi ja nuorille ilmaiseksi. Tämä on maksanut myös maksavien asiakkaiden paikallisliikenteen käyttöä.
- Lisää tietoisuutta kulkemismahdollisuuksista.
- Yhdellä kylällä ehdotettiin yhteisen hybridiauton ostamista. Sitä hyödynnettäisiin ja huollettaisiin yhdessä. Yhteisen auton hankinta voi maaseudulla olla hankalaa mutta kaupungissa se onnistuisi. Se saattaisiin myös rikkoo jos ulkopuolinen tulisi sitä käyttämään.
- Yhteiskäyttöautojen kokeiluja on tehty. On tärkeä sovittaa yhteiskuljetuksia ja pyrkiä laittamaan työvuoroja niin, että kuljetukset onnistusivat.
- Lakimuutoksen jälkeen, kaikki kyytiin.fi ja älykäs kimppekyytiin.fi -sivustojen hyödyntämistä ei tarvi mitään muuta uusiin autoihin kuin pieni palikka, jossa olisi kaikki äly
- Trafilla mainittiin, että KAIKILLA ON OIKEUS RUVETA JÄRJESTÄMÄÄN JOUKKOKYYTEJÄ
- Eri järjestelmät eivät toimi keskenään eivätkä sovellu yhteiskäyttöön. Koodaaja palkattiin yhdistämään rajapintoja, jotta ne saataisiin yhteiseen pakettiin ja saataisiin liu'utettua myös toiseen järjestelmään.
- Jos ajatellaan kylämatkailun kehittämistä niin suurin haaste on saatavuus. Samalta sivulta pitäisi pystyä ostamaan kaikki: majoitus, liikkuminen yms. Ne pitäisi saada samaan pakettiin ja helppo ostaminen. Mummoille se ei ehkä onnistu, mutta nuoret voivat auttaa tarvittaessa.
- Isojen kaupunkien ympäristössä on jo yhdistetty joitain kuljetustapoja. Ensin pitäisi saada saman pöydän ääreen kaikki liikenteenjärjestäjät ja rahoittajat ja he yhdessä kehittäisivät tämän yhdistämisen, muuten se ei mitenkään onnistu.
- Kunnat tekevät aina omalta kannaltaan, mutta liikennöitsijät pystyvät yhdistämään ne vaikka kuntarajat ylitetään. Me voimme painostaa tähän toimintaan, ratkaisu pitää etsiä.
- Hankkeiden avulla voitaisiin rahoittaa tätä esim. EU yms. Ohjelmia on varmasti jo olemassa. selvityshankkeet eivät johda mihinkään vaikka niitä on paljon. Mamba on yksi hanke, josta pitäisi tietää. Interreg-hanke Etelä-Pohjanmaalla.
- Appsien hyödyntäminen, kimppekyydit. posti- ja koulukuljetukset, näihin yhdistetään mm. kaupapussipalvelut jne.
- Lainsäädännön uudistaminen, että eri sektorien henkilöt voidaan laittaa samaan autoon. Tällä hetkellä esim. sosiaalipuolen ja sivistyspuolen asiakkaita ei voida laittaa samaan autoon.
- Kun on lainsäädännöllisesti mahdollista, pitää miettiä kuljetukset vähän laajemmalla alueelta, ei vain oman kunnan sisällä
- Itsekseen kulkevat autot tulevaisuutta, ensin käyttöön kaupungeissa
- Verotus ohjaamaan väkisin käyttämään "kimppekyytejä" ja vähentämään yksityisautoilua,

mutta silloin pitää olla vaihtoehtoja yksityisautoilulle

- Tuetaan maaseudun joukkoliikennettä, jolloin yksityisautoilu vähenee
- Harrastukset heti koulujen jälkeen, vähentäisi kускаusta iltaisin harrastuksiin. Ongelmana harrastusten vetäjät, kuka ehtii silloin.
- Kuljetuspalvelut kylällä, "kylätaksi", kimppekyyti
- Alusta palvelujen tarjoamiseen, tuotteistaminen, asennemuutos palvelujen käyttämiseen
- Kuljetusten, tilausten ja tuonnin yhdistäminen kylätalon boxiin kunkin noudettavaksi.
- Paketti: matka, jossa matkustetaan eri liikennevälineillä. Kimppekyytiryhmät, jotka voisivat olla kyläkohtaisia. Jos joku menossa jonnekin, tuo tavaraa mukanaan toisille...
- Monipalveluautojen palvelut syrjäseudulle.
- Koulukuljetukset, joihin mukaan esim. sairaanhoitaja tai muita palveluntarjoajia.
- Palvelusetelit: hyödynnetään esim. koulukyytejä ja julkisten kulkuneuvojen käyttöä.
- Postipalvelujen mukana esim. ruokatarvikkeita – logistiikkayhdistelyjä järkevästi. Tavaraliikenteen toimijoiden pitäisi tehdä enemmän yhteistyötä.
- Logistiikkaratkaisujen pitää olla sekä kustannustehokasta että järjeistettyä.
- Yhteisöturvallisuuden lisääminen: esim. postinkantaja käy tarkistamassa, jos yksinasuvaa vanhusta ei näy.
- Digitalisoitumiseen pitäisi lisätä myös ihmiskontakteja.
- Kyläyhteisöjen jakamistalouden kehittäminen yhteiskunnan kannustimin
- Monipalveluauto tuo parturin ja paketit, varaa aika ja tilaa sovelluksella!
- Kimppekyyti/kutsuliikenne, Whatsapp-ryhmät. - Biokaasuautot
- Perustetaan rengas missä eri alojen toimijoita, jotka miettivät yhdessä miten asiakkaat kylille parhaiten palveltaisiin esim. ruokatarvikkeiden nettikauppa kuljetuksineen
- Olisiko ratkaisuna kyläyhdistykselle 16 hengen tilataksi. Jollakin kylällä kulkee kutsutaksi.
- Jollakin kylällä on yhteisomistuksessa kuomukärry, joka on kovassa käytössä. Kuomukärryn yhteiskäyttö on ilmaista. Kuomukärry investointi on ollut erittäin tarpeellinen.
- Kylältä lähtee 300 hlöä lähikuntaan töihin peräkanaa. Se että kylältä päästään yhteiskyydillä yhdistämään tarvittavia kyytejä, tarvitaan jo pohjatietona valtavasti tietoa, jota on vaikea kerätä. Mikäli kylä on pieni ja tiivis yhteiskyytien järjestäminen on helpompaa. Kylien liikkumisien yhdistäminen on monesta suuremmista tekijöistä kiinni esim. raideliikenne ja nonstop liikenne linjoilla. Yhteiskyytien (vr, onnibussi jne) käyttö on vaikeutunut niiltä, joilla ei ole nettiä käytössä, liput myynnissä vain netissä.
- Voisiko ratkaisuna olla yhteisomistusbussit, jotka keräävät kylältä kulkijat koululaiset ja mummit ja työssäkäyvät ja vie määränpäähän. 50 vuotta taaksepäin yhteiskyydit olivat normi, kaikki käyttivät niitä. Nyt joka talossa on useampi auto, joilla mennään itse ja toisiin turvaututaan vain, jos tarvitaan apua.
- Toisissa kylissä käytössä kutsuliikenne. Voisiko olla autokummi kylissä. Kylätaksi. Eri haasteet eri alueille Kuusamossa 100 km on perusmatka, Pohjanmaalla se on jo pitkämatka ja Helsingissä jo mahdoton. Kylätakseja on lopettanut, kun se on kannattamatonta.
- Nyt netin kautta voi pienemmissäkin paikoissa tilata elintarvikkeita kerättynä kaupasta valmiiksi, voisiko samalla tilata myös naapurin makkaran. Joukkoliikenteessä sekä aikataulut että liput ovat netissä.
- Keskusteluryhmässä liikenteen digitalisaatiota ei hyödynnetä vielä. Mutta miten ruokatarvikkeiden ja muun tavaraliikenteen voisi yhdistää. Mikäli kuljetusyrittäjä olisi täysin ulkopuolinen voisi kuljetuksen yhdistäminen kilpailun kauttakkin onnistua. Mitä jos tilaukset yhdistettäisiin ja esim. koottaisiin kylätalolle. Silloin kuljetus yhdistyisi ja järkevöityisi. Kylätalolla boksi sekä tuonnin että viennin osalta ja yhdistäminen.

Aihe 3.

Kyläkoulun kekseliäät ratkaisut

- Digitalisaation parantaminen, maaseudulle tulee uusia nuoria perheitä, jolloin syntyvyys nousee ja kouluissa riittää oppilaita
- Hyödynnetään digitalisuuden keinoja opetuksen järjestämisessä
- Kerätään erilaisia palveluita kylän keskuksen, jossa koulukin
- Suunnitellaan rakennukset niin, että elementtejä voi purkaa, lisätä ja muuttaa jolloin ovat jo alkuunsa monikäyttöisiä
- Toteutetaan rakennukset jo alusta alkaen hyväksi (rakennetaan puusta), jolloin elinkaari on pitkä
- Kyläkouluille pienkoululisäraha takaisin.
- Jos eskari aloitetaan jo 5-vuotiaana, kuntien nykyisillä resursseilla sitä on mahdotonta tuottaa ja kuljettaa.
- Oikea tutkimus saatava siitä, että kyläkoulun lakkauttaminen ei kannata, on yritetty selvittää mitä säästöä sitä tulee, ei mitään. Konsultit tekee päättäjille tutkimuksen, joka on tilattu sillä tavalla, että sen tulee näyttää että kyläkoulut on lakkautettava, että on liian kallista.
- Päättäjien tulee ymmärtää ja lukea tutkimukset kunnolla. Koulupalvelut voivat olla sellaisella paikkakunnalla, missä lyhyet välimatkat - hinnaltaan vähäiset verrattuna sellaisiin joissa on pitkät välimatkat.
- Etäopetus vaatii paljon opettajilta. Kyläkoulu voi olla pahimmillaan kauhea paikka opiskella, jos opettaja ei ole siihen sopiva. Enää ei meinaa saada opettajia, tai ne kulkevat kaukaa eivätkä kiinnity siihen kyseiseen paikkaan, kyläkouluun. Ei riitä, että vain käydään töissä, kyläkoulu vaatii enemmän.
- Lainsäädännön muuttaminen tässä kohtaa, eli voidaan valita tietynlainen opettaja siihen paikkaan, ei välttämättä pätevin papereiden perusteella. Lasten ja vanhempien ääntä kuunneltava, hyvä esimerkki 4H missä otetaan lasten mielipiteet. Jotkut kunnat ovat tämän huomanneet, että kun otetaan lasten ja vanhempien mielipiteet huomioon koulujen kehittämisessä, kunta saa siitä hyvän imagon ja se puhuu puolestaan, kertautuu sosiaalisessa mediassa ja lapsiperheitä muuttaa alueelle.
- Etäkoulupäivät ovat toimineet joissain paikoissa. Martat ovat esim. opettaneet jossain kotitaloutta. OAJ pitää puoliaan, maaseutukoulujen kohdalla. On myös oppilaita Lapissa, etäyhteydellä voidaan ottaa yhteyttä ohjaajaan ja lapsi opiskelee sen kautta, käy vain kerran viikossa koulussa. Tämä on joillekin ainoa vaihtoehto, ja lapset ovat itse kokeneet, että etäyhteyden kautta ne kaverit ovat juuri siinä. Heillä on ihan erilainen kokemus jo digitaalisesta maailmasta, eli heillä on pelien kautta jo aivan eri maailma. Vanhempien ja lasten osallistaminen tähän on hyvä ratkaisu.
- koulujen ymmärtäminen monipalvelukeskuksina, suunnittelussa jo pitäisi mieltää
- Tukisi koulun mahdollisuutta säilyä
- Varamummut ja varapapat palvelut mukana
- Lapsen näkökulma tulee huomioida ensin, lapsella pitää olla kavereita, lapsen etu ensin
- Taistelu pitää käydä selkeästi elävien koulujen puolesta
- Investointina koulu on kannattavampi kuin kuljetus, jos otetaan huomioon esim. Aurinkokennot otetaan käyttöön
- Hirsikouluista hiilinielu
- Koulu ei yksinoikeutena, koska koulu on julkinen kiinteistö. Tulee siksi olla muunneltava

- Elementtikouluna, jolloin voidaan tarvittaessa siirtää. Tekniikkaa pitää miettiä myös kouluja rakennettaessa. esim. hirsitalo on siirrettävissä
- kyläsuunnitelman keskeinen asia on pirttiviljely
- Tarvitaan muutos, jotta saadaan seniorit koulun lähelle
- Kouluista palvelukeskuksia, seniorit, yhdistykset
- Autiotalot nuorille aikuisille perikunnat purkuun määräajassa.
- Esim. Ma-ti kirkonkylältä siirtyisi oppilaita kyläkouluille
- Erilaiset toiminnot tukevat kiinteistön käyttöä ja säilymistä
- Ylisukupolviset yhdistymiset, kansalaisopiston toiminta, esim. Kuvaamataito toteutettu yhdessä
- Tämä on siis palvelujen uudelleen miettimistä
- Kuntien välinen yhteistyö, siinä voisi olla järki mukana, esim. Sivistystoimi maakuntatasolle
- Kylätalot toimivat, koulut eivät välttämättä, mitään harrastustiloja, pitäisi saada muutos
- Koulu monipalvelukeskukseksi. Koulu on osa ekologista, muunneltavaa monipalvelukeskusta
- Asenne- ja lakimuutos, että voitaisiin käyttää yhteiskuljetuksia, tavarat ja henkilökuljetukset
- Vaatii ovia avaavaa yhteistyötä, asennemuutosta tarvitaan
- Ennenkin ollut pirtissä kolme sukupolvea, miksi ei kouluissa
- Kyyti-ongelmat ratkeaisivat, koska ihmiset tulevat tutuksi keskenään
- Seniorit eivät välttämättä halua nuorten kanssa, mutta koululaisten kanssa kylläkin
- Etäopetus + kuitu
- Kaikki lähtee siitä, että ihmisten pitäisi lisääntyä ja perheiden muuttaa maalle, jotta tarve koululle olisi.
- Päivähoitopaikkoja tarvitaan myös, joten päivähoito ja koulu voisi olla samassa paikassa
- Valinnaisuus on vaikea toteuttaa pienessä koulussa: vaihtoehdot suppeat > etäopetus ja etäyhteydet (eli hyvä kuitu)
- Nuorille ja lapsilla toive yhteisöstä ja omasta luokasta. Yhteisöllisyys voi jäädä kapeaksi tietyissä tapauksissa etäopetuksessa. Mutta eri asia, jos opettaja on vain screenillä ja lapset samassa tilassa.
- Ymmärrettävää, ettei opetusta voi järjestää, jos lapsia oikeasti vain muutama.
- Mitä muuta kuin digiä? Opettajille pitäisi tarjota uusia pedagogisia ratkaisuja. Miten opettaa, kun luokassa on oppilaita esim. 1-4 luokan oppilaita > välineitä opettajille. Voi olla vaikea saada tällaiseen kouluun opettajia. Integroiminen ei ole ratkaisu joka tilanteessa
- Koulu > päiväkotia > loppuivat. Surutyö jo tehty. Toiset tyytyväisiä siitä, että taksilla hakee lähempää, kuin missä ns. lähikoulu olisi. Kestämätöntä on se, jos kyydityksessä pitää istua päivittäin tunteja.
- Kiusaamisen problematiikka isommissa koulukeskittymissä.
- Päätöksenteko siitä, mikä koulu pidetään ja mikä suljetaan, pitäisi olla avoimempaa. Vaikuttaa esim. perheiden sijoittamiseen, rakentamiseen jne.
- Kuuluuko kyläkoulu ja kylä yhteen? Kyläkoulun loppumisen ei tarvitse tarkoittaa kylätoiminnan katoamista. Liikuntapaikat voivat vähentyä lopettamisten myötä, tai sitten ei.
- Voi olla tilanteita, joissa kaksi koulua loppuu, kun kunnat keskenään eivät pääse asioista sopuun eikä kukaan jousta. Voisiko maakunnallinen päätöksenteko auttaa? Maakunnallinen malli, jossa pohdittaisiin, missä kouluja tarvitaan.
- Kuntaliitokset (jolloin alue laajenee) voivat poikia myös lisää yhteistoimintaa.
- Joustava päätöksenteko, yhteistoiminta-alue, etäopetusta pikkukouluihin
- Yhteistyö yli kunta- ja maakuntarajojen
- Eskolan kylä on tehnyt lapinjärven kunnan kanssa kokeilua. kylää ei oteta tosissaan keskustelukumppanina. 2013 tuli päätös koulun lopettamisesta. eskolaiset perustivat oman koulun

ja opettajan palkka ja koulukirjat piti saada maksettua. kunta sai kuitenkin tuen näistä koulun oppilaista. Saatiin keskusteluyhteys Lapinjärveen, sillä he halusivat kokeilla uutta. Kouluko-keilu saatiin aloitettua vaikka kuntaliitto ja opetushallitus vastusti. Kylät voivat olla vaikka kuinka kekseliäitä, mutta kunnat, opetushallitukset yms. ovat tosi kankeita ja niihin saatetaan törmätä. Tämä tapa on paljon halvempi kuin jos kunta järjestäisi tämän. Monipalvelukeskuk-sen ohella koulun järjestäminen menee helposti ja halvasti. Valtionosuudet menevät kunnalle, joka opetuksen järjestää. Kokeilu jatkuu ja kaikki sujuu hyvin.

- Kokeilut ovat hyviä, mutta niistä ei ole hyötyä ilman tutkimusta. Yliopistot eivät halua antaa lupaa tutkia tätä aihetta, vaikka se olisi tosi hyvä tutkimusaihe. Meidän pitää ylläpitää blogia. Kunta on kieltänyt hankkeesta kertomisesta muille, ei halua profiloitua kyläkoulujen säilyttä-jänä. Kunta on tosi epävarma yhteistyökumppani.

- Pitäisi ajatella isommin niin, että kunta järjestäisi oppimistilat, eikä kouluja. Näissä tiloissa opetettaisiin ja olisi liikuntasali, jota myös muut voisivat käyttää. Kaiken ei tarvitsisi mahtua yhteen rakennukseen. Koulua ei tarvitsisi rakentaa. Myös etäopetusta pitää hyödyntää. Maa-laisjärkeä tarvitaan.

- Tutkimuksiin voisi saada jokin opinahjo, joka rahoittaisi tutkimusta. Ministeriöstä pitäisi saa-da joku tutustumaan kyläkouluihin. Pitäisi löytää kunta, joka haluaisi profiloitua kyläkoulujen säilyttäjänä. Sopimuksen laatiminen on kuitenkin tosi hankalaa.

- On paljon lapsia, jotka eivät pärjää isoissa kouluissa. Tasapuolinen oppiminen voitaisiin jär-jestää kyläkouluilla. Kyläkoulut antavat mahdollisuuden aloittaa pienestä ryhmästä ja joskus liittyä isompiin ryhmiin. Lukiolaisia pitäisi kannustaa lähtemään pikkukuntiin, sillä opetus on siellä hyvää. Etäyhteydet pelaavat.

- Kokeilevaa opetusta ja käytäntöjä myös kyläkouluihin. Etäopetus yms. Opetuksen pitää olla tasapuolista oppimisympäristöstä huolimatta. Kyläkoulut ovat hyviä näissä.

- Ministereitä ja muita pitäisi tavata ja heitä pitäisi ministeriöissä painostaa tuoda tämä nä-kökulma esille. Tarvitaan poliittista tahtoa tähän.

- Paikkakunnan sivistyksen takia on tärkeää säilyttää lukiot.

- Koulutusmyönteiset virkamiehet! Kuntayhteistyössä parannettavaa, koulukuljetukset on toimittava kuntarajojen yli.

- Kyläkoulujen tietoliikenneyhteydet: kyläyhdistykset voisivat ylläpitää myös kyläkouluja.

- Kyläkouluissa oltava keittiö (ruokapalvelu).

- Kyläkoulun rooli lasten kasvattajana! Hyödynnetään kylän vanhusten kokemusta ja osaa-mista opetuksessa.

- Joustavuutta opetussuunnitelmiin, kyläkoulujen tiloista monikäyttöisiä.

- Kehitetään yhteistyötä ja tilojen yhteiskäyttöä. Kunnat, seurakunta, yhdistykset ja yritykset mukaan kehittämään kyläkoulujen palveluja. Kahden viereisen kyläalueen koululaiset yhdis-tettäisiin samaan kyläkouluun. Opetuksen tason on oltava aina hyvä.

- Kunnat, yritykset ja yhdistykset yhdessä tuottamassa laadukasta koulupalvelua kylille.

- Koulu kylän toimintakeskuksena, jossa eri toiminnot ja toimijat tukevat toisiaan.

- Yrittäjäkasvatus koulumaailmaan enemmän esille. Konkreettisia yrittäjyyden kosketuksia lapsille. Yrittäjät vetämään esim. käden toiminnan kursseja.

- Aktiivinen kyläyhdistys tarvitaan

- Ongelmana on, että kyliltä vaikka saisi ostettua tontin ei saa rakennuslupaa. Kerrattiin annetut apukysymykset. Onko nuortenaikuisten ryhmä unohdettu, niitä pitäisi saada takai-sin maaseudulle. Siihen tarvitaan työnantajia, joilla on joustavat työskentelymahdollisuudet. Tyttö muutti takaisin opiskelujen jälkeen 4 lapsen kanssa. Kyläyhdistyksellä on vastaanotto-asunto, johon muuttivat. Edellytyksenä oli ovat verkkoyhteydet, joka mahdollisti yrittäjyyden.

- Nuorten houkutteluun tärkeänä tekijänä on kyläkoulu. Ylistaron asemaseudulla kyläyhdistys

rakensii urheiluhallin ja kaupunki tuli vastaan ja remontoii kyläkoulun.

- Nuorten palaamista maaseudulle edistävät hajautetut koulutuspaikat sekä naisten saaminen takaisin maaseudulle. Naisten perässä kylälle palaa myös miehet ja perheitä perustetaan.
- Koulutuspaikkojen hajautus on täysin poliittinen päätös: kuinka pieneen paikkaan koulutusyksikkö sijoitetaan. Nyt kun on havahduttu siihen, että syntyvyys on romahtanut ja asiaan on esitetty monenlaisia poliittisiakin avauksia (synnytystalkoot jne.). Syntyvyudessa syrjäytymiskehitys ja alle keski-ikäisten miesten koulutustason lasku on merkittäviä tekijä. Voisiko koulutus jo alakoulutasolla tarttua tähän ongelmaan ja poikien osaamisen tasoon ja elämänsuuntaan.
- Näivettyvissä kunnissa on hyvin kiivas kilpailu kouluista.
- Kylissä on hyvin nuoresta saakka otettu kylän lapset mukaan kylätoimintaan niin että ne edelleen käyvät mukana kylän toiminnassa, vaikka asuvat jo muualla. Toiveena on, että ne lopulta palaavat takaisin kylälle.
- Voisiko vaihto-oppilas kaavaa käyttää myös pienemmässä mittakaavassa, että myös kyliin otettaisiin "vaihto-oppilaita" kansallisesti (koulutuskeskusten siirto ja hajauttaminen).
- Huolena ovat myös taajamien keskukset, jotka hiljenevät, ei vain kylät. Miesten syrjäytyneisyys seurausta isoista ryhmistä ja siitä koulujen kasvusta, joka ei enää pysty huomioimaan yksilöitä.
- Kyläkoulun hyöty näkyy vasta vuosien päästä ei saman tien. Vaikka kyläkoulu ei pysty tarjoamaan samanlaista huippudigitalisaatiota, on sosiaalinen ja näkymätön hyöty väistämätön. Kun puhutaan kyläkouluista, on puhuttava myös monipalvelukeskuksista, pelkkää koulua on turha hengittää.
- Kylillä on paljon rakennuskantaa, joka on tyhjillään. Ruotsissa on malli, jossa perikunnan ikä on rajattu, tämä rajausta mahdollistaa kiinteistöjen vapautumisen uusien asukkaiden käyttöön.
- Kyläkoulujen kustannusrakennetta tulisi laskea pitemmällä aikavälillä ja isommalla kuvalla kuin koulutoimen seuraavan vuoden budjetilla.
- Etäopetuksen lisääminen, opetus digitaaliseksi, pelien hyödyntäminen, opetuksen tekeminen mielenkiintoiseksi
- Koulun, kaupungin ja kylän yhteistyö
- Hyödynnetään olosuhteet, luova ympäristö, esim. Urheilukoulu, luontokoulu tms. Huomioidaan kylän vahvuudet ja ominaispiirteet
- Virtuaalinen opetus, ei paikkasidonnaista
- Pitäisi pystyä näyttämään, että kyläkoulu on paras vaihtoehto
- Virkamiehet katsoa rahaa, valtionosuuksien määrän lisääminen
- Kansainvälinen yhteistyö
- Kouluista monipalvelukeskuksia, esim. Lapset ja vanhuksat, päivähoito samassa rakennuksessa, kunnissa sektorirajat poistettava
- Koulu kyläyhdistyksen ylläpitämä, opetus etänä, kuka vastuussa?
- Kyläkoulussa opetus inhimillistä, tätä ei voi mitata rahassa
- Etäopetus kotona digitaalisesti
- Lakimuutos vasta mahdollistaa monet uudistukset
- Monipalvelukeskukset kylille ja digiopetus monipalvelukeskuksiin

Aihe 4.

Nuorten tulevaisuus maaseudulla

- Keskiasteen opiskelijan koko sosiaalinen elämä on verkossa, sosiaalinen todellisuus ja fyysinen yhteys ovat eri
- Aika lohduttomalta näyttää nuorten tilanne joissakin paikoissa
- Mikäli kylissä on nuoria, pitäisi heidät saada mukaan kylätoimintaan, jolloin he voisivat itse suunnitella omanäköistään kylätoimintaa
- Pitää viedä nuorille viestiä, että maaseudulla on paljon mahdollisuuksia nuorille ja tuoda heille esimerkkejä
- Nuoret lähtevät usein opiskelemaan muualle, mutta palaavat, jos kokevat maaseudulla olevan jotain tarjottavaa heille
- Syvän maaseudun kylillä on kaikkein huonoin tilanne nuorten osalta, myös paluumuuton kohdalla
- Positiivinen muistijälki nuorille
- Aikuiset eivät osaa tehdä sitä paremmin kuin nuoret, koska he osaavat verkostoitua jo itsekseen. Nuoret ovat maaseudusta jo kiinnostuneet kun heidät otetaan kaikkeen mukaan, vietetään aktiivista kyläelämää, nautitaan luonnosta, antaa heille vastuuta kotona ja kyläyhteisössä.
- Yksi iso asia on se, että nuorilla ei ole työpaikkoja, mutta kaatuu siihen, että ei ole työpaikkoja. Toisaalta maalla on työvoimapula, ja nuorille olisi mahdollista tulla sinne työn perässä. - Se, että heillä on hyvä muistikuva jäänyt maaseudusta ja siellä elämisestä, takaa sen että he voivat palata takaisin maalle. Asenne maaseudulla on oltava avoin. On järjestetty iso tapahtuma missä nuoret saivat tutustua mitä ammatteja maalla on ja tehdä niitä, nimenomaan perinteisiä ammatteja, tämä oli järjestetty koulusta. Leader-rahoituksella ollut hiljaista, mutta erottuu nuoret, noin 30-vuotiaat, ovat runsaasti perustaneet yrityksiä.
- 4H-yrittäjyyden kautta on mahtavaa saada nuoria ymmärtämään, että sillä voi itsensä elättää. Ja tämä on ehkä hyvä tie siihen, että nuori huomaa, että voi itse vaikuttaa ja luoda oman tulevaisuutensa. Uuraisilla on hyvää valmennusta ja toimintaa tässä.
- Muuramalla on "innola", joka antaa rahaa kuntansa nuorille siihen, että nuori keksii itse oman kesätyönsä ja nuori saa kokeilla itse oman yrittäjyytensä toimivuutta.
- Nuoret käyttävät paljon kännykkää, mutta on toisaalta sellaista, että nuoretkaan eivät osaa käyttää sitä hakeakseen tietoa. Se kohta, kun nuoret lähtevät muualle opiskelemaan, ja menevät tekemään harjoittelua ison kaupungin yritykseen ja ne sieltä "imuroidaan" ison kaupungin yrityksiin töihin. Silloin on kynnys lähteä kotiseudulta.
- Tulevaisuuden valintoihin vaikuttaa paljon myös muut asiat kuin työ, kuten turvallisuus, kyläkoulut, lastenhoito, harrastusmahdollisuudet.
- Mikä saa lähtemään esim. kunnanjohtajaksi isolta paikkakunnalta. Kotiseuturakkaus voi tässä olla avain. Etätyömahdollisuudet tuotava aina esille. Toisaalta nuorilla on iso kynnys lähteä kotipaikaltaan vieraalle paikkakunnalle töihin. Lähteminen lyhyeksi aikaa on hyväksi, mutta aina voi palata.
- Pienemmillä paikoilla saa paljon enemmän vastuuta ja paljon enemmän saa kokemusta, koska tehtäväkenttä on laajempi. Ei pitäisi markkinoida pelkkää työtä, vaan kaikkea sitä mitä muuta on tarjolla. Kunta voi tulla vastaan kuten esim. Ähtärissä korkeakouluopiskelijat saavat ilmaisen vuokra-asunnon kun tulevat harjoitteluun kaupungin alueelle.
- Ny-yritysten ja 4h-yritysten hyödyntäminen, osataan ostaa nuorilta palveluja ja opitaan

käyttämään niitä

- Yrittäjyys vahvaksi koulujärjestelmää
- Nuoret oppivat itsensä työllistämistä, laskuttamista, verojen maksua...
- Osuuskunnan avulla oppii tekemään töitä
- Metsäalan töissä on paljon töitä maaseudulla
- Asenne maaseutua kohtaan on tällä hetkellä negatiivinen, pitäisi saada positiivinen vire
- Nuorille näkyä kielteisenä asenteena. Nuoret eivät pysy pikkukunnissa, muuttotappioseudulla
- Kyläyhdistys voisi pyörittää alustaa, jolle voisi ilmoittaa töitä ja nuoret voisivat napsia töitä, työnvälitystä kylätasolla
- Maatalous on ilmastoviisasta Suomessa, miten saadaan viestintä muutettua
- Tekniikka käytössä maataloudessa, siellä paljon sopivia nuorille sopivia hommia, hukkakaurujen dronekuvaukset. Osaamisen ja työnteon kohtaaminen
- Modernia yrityksiä maaseudulle, maustetyöt, Kyrö Distillery...
- Nuorten menestystarinoita on, mutta kaikki ovat yrittäjiä - onko muita keinoja innostaa nuoria. Nuoria työllistetty hienosti mm. Leader, työllistämiseen jatkuvampaa koordinaatiota (Leader, kunnat mukaan)
- Nuoret eivät halua yrittäjiksi, nuoret haluavat tehdä pätkätöitä, palkkatasolla ei ole hirveää merkitystä vaan työn mielekkyydellä
- Koulutus ja työpaikat eivät kohtaa. Tarjotaan keikkahommia, istuu hyvin nuorten haluun tehdä töitä
- Talkootyö maaseudun vahvimpia asioita, nuoret olisivat kiinnostuneita, mikäli se on merkityksellistä, pitää olla selkeä tarkoitus. Pitää jaksaa opettaa nuoria talkoohommiin maaseudulla
- Töiden tulee olla riittävän mielekkäitä
- Miten nuoret voivat vaikuttaa työpaikoilla, esim, hiiliahdistukseen, ei myydä metsätöitä vaan hiilitöitä
- Maaseutu pitää brändätä uudelleen nuorten näkökulmasta
- Metsän istuttaminen, nurmen viljely
- Trendikkäät maaseudun työt
- Nuoret maaseudun merkityksellisten töiden tekijänä, puun istuttajasta hiilen sitojaksi.
- Nuorten täytyy saada lähteä maalta ja palata omasta halustaan
- On ihan oikein asua vaikka kahdessa paikassa, välillä kaupungissa ja välillä maalla
- Koulutusmahdollisuudet lukion jälkeen rajalliset, on pakko lähteä muualle opiskelemaan
- Mikä mahdollistaa paluun – on oltava työtä maaseudulla
- Lapset ja nuoret mukaan kotiseutu- ja kylätoimintaan, se jää itämään, identiteetti
- Halua muuttaa maalle on, omavaraistalous ja perinteet kiinnostavat
- Maaseutua romantisoidaan, todellisuus on toista
- Itsetekemisen kulttuuri, työpaikka pitää luoda itse, ansaintalogiikka on pirstaloitunutta
- Maalla voi asua elämänvaiheen mukaan
- Luodaan lapsille ja nuorille hyvä itsetunto ja identiteetti, että heillä on mahdollisuus valita
- Maaseudun vetovoimasta. Kuusamosta nuoret lähtevät jopa Ouluun lukioon. Voisiko ratkaisuna olla tarjottu oppikirjat, tietokone, vuokra. Vai pitäisikö nuorelle tarjota jotain isompaa kokemusta ja elämystä, jota ei muuten saa: esim. ensimmäinen työpaikka.
- Keskusteluun nostettiin myös arvokkaana tarjottavat turvallisuus ja resilienssi (muutoskyky). Maaseudulla on paljon töitä tarjota esim. Metsäkoneen kuljettaja, kaivinkoneenkuljettaja, mutta ne eivät ole trendikkäitä.
- Turvallisuus on tärkeä valtti, mutta se on vaikea myydä. Nuoriin myy nykyaiheet esim.

Ilmastonmuutos tehdään maaseudulla. Ilmiöt myyvät nuoriin. Maaseudun töihin esim. Mansi-kanpoimintaan ei enää löydy tekijöitä. Sen sijaan on uusia ammatteja kuten tubettajat.

- Tunteisiin vetoaminen ja niiden myyminen on suurin valtti. Ilmastonmuutos on sellainen valtti, joka myy.
- Moni nuori on elänyt niin turvattua elämää, että palkka ja raha ei enää ole suurin arvo vaan etsitään tekemistä, joissa saavat toteuttaa itseään. Kenties yksi ratkaisu on oman paikkakunnan positiivinen puhe. Koulujen väliin tulisi saada töitä.
- Ratkaisuna voisi olla, että nuorten omat arvot saataisiin myytyä nuorille kera turvallisuuden. Kun nuoria ja lapsia on suojeltu, on samalla myös rajoitettu nuorten omaa luontaista oppimista (taustalla lait ja hyvinvoinnin tuomat rajoitteet).
- Nuoret reagoivat ilmastonmuutokseen myös henkisesti. Ilmastonmuutoksesta uutisoitu myös syntyvyyden kannalta (vauva ja 1 lapsi vähemmän suurin ilmastoteko) – uutisointi tulkittiin provosoinniksi, jotta kansa saataisiin puhumaan lapsen merkityksestä.
- Nuorille raha ei ole tärkein arvo, vaan elämys ja se tausta, että tulee kokemus, että heihin luotetaan ja on turvallista. Kylien ympärille tulee luoda positiivista ilmapiiriä ja turvallisuuden tunnetta. Ilmastonmuutos ratkaistaan maaseudulla.
- Maaseudun ydinviesti on, että ilmastonmuutos ratkaistaan maaseudulla turvallisessa ympäristössä.
- Hyvät tietoliikenneyhteydet ja digitalisaatio mahdollistavat maailmankatsomuksen avarammin. Virtuaalimaailma!
- 4H-yhdistyksellä rooli nuorten pitämisessä maaseudulla.
- Vanhusten ja nuorten yhteistyö.
- Pienyrittäjien ja elämäntapojen esiintuominen nuorille. Myös maaseudulla voi menestyä.
- Verkkokauppojen perustaminen helppoa, ei haittaa missä asuu.
- Harrastusmahdollisuuksia ja tekemistä pitäisi olla maaseudulla enemmän.
- Nuorten yritystoimintaa voisi edistää yrittäjyyskasvatuksella. Yrityskylävierailut!
- Kunnan strategiassa enemmän painopistettä koulutukseen ja kasvatukseen. Kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus!
- Maalaisnuorten toimintaympäristön luominen älykkäillä ratkaisuilla tasa-arvoiseksi kaupunkilaisnuorten kanssa.
- Harrastukset tuodaan takaisin kylille. Digitalisaation tuominen harrastuksiin: esim. Sovellus hiihtoharrastukseen tai suunnistukseen mukaan.
- Apsit ja pelit liikkumisen apuna, virtuaalimaailma yhteyden rakentajina.
- Walkers-kahvilassa mobiilipalvelu (auto) > liikkuva nuorisotila, joka voi karauttaa eri paikkoihin. Auton voi kutsua taajamiin ja kylille. Nuoret ovat ottaneet hyvin vastaan tällaisen. Liikkuvat nuorisopalvelut ovat tarpeen.
- Ongelmallista se, että nuorten tulee muuttaa pois opiskelujen parissa. Osa tietysti voi tulla takaisin myöhemmin perheellisenä, kun lapset halutaan kasvattaa ”juurilla”, tukiverkoston lähellä.
- Jos hyvät yhteydet (etätyöt) ja koulu, voivat ne houkuttaa takaisin maalle.
- Etätyömahdollisuus ja mielekästä tekemistä, voivat vaikuttaa paluumuuttoon
- Nuoret kaipaavat kavereita. Myös ikätoverien pitää jäädä samoille kulmille.
- Pikkusen parempi periferia! Viitasaaren slogan.
- On ok käydä muualla, ja tuoda myöhemmin tietotaito takaisin.
- Miten maalla asuminen olisi trendikkäämpää?
- Nuoret voivat tietysti iässä ”hävetä” omaa kotipaikkakuntaansa. Ylpeys juurista tulee hieman myöhemmin. Ylpeys omista juurista tulisi ”syöttää” lapsille, juurruttaa se heihin jo lapsuudessa.

- Positiivinen asenne vanhemmilta lapsille > vaikuttaa myös lasten asenteisiin ja valintoihin. Tämä on itsetuntokysymys. Positiivinen asenne maaseudulla asumiseen. Positiivinen me henki. Yritystoiminnan virittämiseen mentorit. Esim. 4H malli.
- ”Leijonan luola” nuorille yrittäjille > tilaisuuksia nuorten ja yrittäjien kohtaamiseen. Vaikuttamista yrittäjäjärjestöihin, että suuntaisivat sisältöjä nuorille. Samoin korkeakoulujen tulisi suunnata toimintaa tavalla tai toisella jo nuoremmille nuorille – jo ennen koulutusvalintojen tekemistä.
- Ongelmallista, jos koulua ei teoriassa ja käytännössä (esim. harjoittelut) voi suorittaa samalla paikkakunnalla.
- Ei voi aina elää menneisyydessä ja voitotella, vaan pitäisi saada draivia tehdä asioita uudella tavalla (esim. Koulurintamalla, kun oppilaitoksia lopetetaan)
- Kouluihin pitää löytyä asiakkaita, samoin muihin nuorille tarjottaviin palveluihin.
- Monialaista tukemista lapsille ja nuorille. Meille tuli Espoosta lukiolainen joka perusti yrityksen Outokumpuun. Hänen perheensä tuki yrityksen aloittamisessa.
- Pitäisi perustaa maaseututinder. Maaseutuhenkiset ihmiset kohtaisivat toisensa. Molemmat haluaisivat asua maaseudulla.
- Olen asunut kylällä, jossa ei paljon kylätoimintaa ollut. Kylällä oli sellaisia ihmisiä, jotka antoivat käyttää kylätaloa ja me saatiin mahdollisuus ja tilaa omaan tekemiseen. Nuoriin pitää uskoa ja luottaa. Silloin ne haluavat tulla takaisin. Digitalisaation avulla he voivat tulla takaisin. Heitä pitää tukea mm. yritystoimintaan esim. 4H harrasteyritystoiminnan kautta. Ruohonleikkuu yms. Nuori saa tietää, mitä maalla voi tehdä. Mahdollisuudenanto nuorille on kaikkein tärkeintä.
- Pitäisi ottaa lähempi kontakti 4h:hon. Somepainostus kaupunkiasumiseen ja maalla-asumisen molla on paha asia. Se pitää lopettaa, jotta nuoret eivät ahdistuisi maalla asumisesta.
- Maaseudun työvoimapula pitää saada myytyä nuorille oikein, jotta he tulisivat maalle tekemään töitä. Toisen asteen koulutus pitää pystyä järjestämään tarpeeksi lähelle. Usein jäädään sinne opiskelupaikalle.
- Ajokorttiuudistus auttaa nuoria käymään paremmin kotona. Nuorisoleader auttaa nuoria pienellä budjetilla toteuttamaan itseään ilman, että se on liian hankalaa. Ei liikaa byrokratiaa.
- Nuorisoleader myös hieman sitouttaa maaseudulle
- Nuorille on nuorisoleaderin kautta annettu mahdollisuuksia toteuttaa itseään. Töitä siirretään nuorille. Nuorille pitää keksiä jotain tekemistä. Yrittämisen kautta nuoret tutustuvat paremmin toisiin ja verkostojen rakennus onnistuu nuoremmalla iällä.
- Työkokeilussa on ollut nuoria, mutta myös 4h yritystoiminnasta olisi hyötyä myös.
- Nuorten ääni kuuluviin ja nuorten tietoon miten he pystyvät vaikuttamaan asioihin. Aikuiset ja nuoret samoihin tilaisuuksiin että oppivat tuntemaan toisensa ja samalla tekemään yhteistyötä keskenään.
- Nuorille saatava tunne, että he ovat onnistuneet tehtävässään kun ovat pystyneet vaikuttamaan asioihin. Vuorovaikutus, aikuiset menevät sinne missä nuoret ovat ja nuoret menevät sinne missä aikuiset ovat.
- Nuoret mukaan toimintaan niin samalla he ottavat itse vastuuta ja juurtuvat samalla omaan kyläänsä ja maaseutuun. Kaikille mielekästä tekemistä.
- Rahaa nuorten palvelujen järjestämiseen löytyisi > priorisointikysymys!
- Nuorten työllistyminen vaikeaa > miksi odotetaan niin pitkään ennen kuin lapsia/nuoria otetaan mukaan hommiin.
- Lapsiin pitäisi pystyä ”tarttumaan” jo pienempänä niin, etteivät joudu erilaiseen/epätasa-arvoiseen asemaan.
- Panostuksen nuoriin tulee tehdä jo lapsena (nykyistä aiemmin).

**Alustusten tallenteet
ja äänestysten tulokset
katsottavissa
osoitteessa**

[suomen.tv](https://www.suomen.tv)

Kiitos kaikille osallistujille!

